

5. Paragrafen

De voorschriften (Besluit begroting en verantwoording) stellen een aantal paragrafen verplicht, die we zowel in de begroting als in het jaarverslag moeten opnemen.

1. Weerstandsvermogen en risicobeheersing
2. Verbonden partijen
3. Bedrijfsvoering
4. Financiering
5. Onderhoud kapitaalgoederen
6. Grondbeleid
7. Lokale heffingen

Paragraaf 1: Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Wij leggen een relatie tussen de beschikbare en de benodigde weerstandscapaciteit. Dat geeft inzicht in de robuustheid van onze rekening. Het weerstandsvermogen is de verhouding tussen de beschikbare weerstandscapaciteit en alle gekwantificeerde risico's waarvoor geen voorzieningen zijn gevormd en die van materiële betekenis kunnen zijn. De beschikbare weerstandscapaciteit bestaat uit de middelen en mogelijkheden waarover wij kunnen beschikken om niet-begrote kosten op te vangen.

Beleid weerstandsvermogen

Het beleid over integraal risicomanagement en het aan te houden weerstandsvermogen hebben wij uitgewerkt in de Nota Risicomanagement en weerstandsvermogen. Op basis van informatie uit de risico-inventarisatie doen we met behulp van een risicosimulatie (Monte Carlo) een uitspraak over de financiële gevolgen van de gedefinieerde risico's. De kans en impact van alle individuele en gezamenlijke risico's is hiermee bepaald. Met behulp van dit model kunnen we een uitspraak doen over de gemiddelde verwachte schadelast (de mate waarin men betrokken is bij een bepaald financieel risico) en de maximale verwachte schadelast eens in de tien jaar (bij een betrouwbaarheidsinterval van 90%).

De gewenste omvang van het weerstandsvermogen ontstaat op basis van inzicht in de risico's, de financiële consequenties en de mogelijkheden om deze risico's te beheersen of af te dekken. Het is noodzakelijk dat we risico's onderkennen maar niet mogelijk om alle financiële risico's volledig af te dekken. Dat zou betekenen dat we alle financiële mogelijkheden verbruiken. De financiële risico's komen ook nooit in één keer samen, maar fasegewijs.

Beschikbare weerstandscapaciteit (incidenteel en structureel)

Beschikbare weerstandscapaciteit	
Begrotingsresultaat	319.858
Algemene reserve (vrij besteedbaar)	5.469.601
Onvoorziene incidentele uitgaven structureel	107.560
Reserve monumenten	72.911
Stille reserve	500.000
Rentebaten algemene reserve (vrij besteedbaar)	54.696
Totaal	6.524.626

Tabel 2.1 beschikbare weerstandscapaciteit

Benodigde weerstandscapaciteit volgens risico simulatie

De benodigde weerstandscapaciteit berekenen we jaarlijks bij het opstellen van de begroting op basis van de op dat moment gewaardeerde risico's. Op basis van ons risicoprofiel hebben wij een berekening gemaakt van de benodigde weerstandscapaciteit. Wij hebben 25 risico's beschreven en gekwantificeerd (kans x impact).

In onderstaande tabel hebben we de volgende schadelast berekend:

Risico categorie	Gemiddelde schadelast in €
Impact structureel	1.560.000
Impact incidenteel	940.000
Impact totaal	2.500.000

De uiteindelijke beoordeling van het weerstandsvermogen wordt via een ratio berekend:

$$\text{Ratio weerstandsvermogen} = \text{beschikbare weerstandscapaciteit} / \text{benodigde weerstandscapaciteit}$$

De ratio van het weerstandsvermogen geeft aan hoe het weerstandsvermogen gewaardeerd wordt. Bij het bepalen van de ratio's gaan we uit van de gemiddelde schadelast. Dit resulteert in de volgende weerstandsratio in tabel 2.3.

Weerstandsratio = Ratio weerstandsvermogen		
Weerstandsratio	Ratio	Waardering
Totaal weerstandsvermogen	2,6	Uitstekend

Tabel 2.3 Weerstandsratio

Wij streven een waardering na die minimaal als voldoende wordt omschreven. Dit komt erop neer dat er sprake is van voldoende weerstandsvermogen als de beschikbare weerstandscapaciteit hoger is dan of gelijk is aan de benodigde weerstandscapaciteit (dus $\geq 1,0$).

Daarbij merken we wel op dat een deel van de weerstandscapaciteit wordt gevoed uit een waardering van onze stille reserves. Hoewel we bij de waardering hiervan het voorzichtigheids criterium hebben toegepast blijft het onzeker of gemeentelijke objecten in de huidige tijd verhandelbaar zijn.

Risico-inventarisatie gemeente Oost Gelre

De voor de bepaling van onze weerstandscapaciteit relevante risico's staan in onderstaande risico-inventarisatie. Voor elk risico hebben wij:

- oorzaak en gevolg in beeld gebracht;
- de beheersmaatregelen ter voorkoming en ter beheersing genoemd;
- het risico gewaardeerd (kans en financieel gevolg ingeschat).

In onderstaande tabel treft u een verkorte beschrijving van de belangrijkste financiële risico's aan:

Projecten en Investerings	
Bouwgrondexploitatie	Bij de grondexploitaties gaat het om prognoses van opbrengsten en kosten. De feitelijke kosten en opbrengsten kunnen bij realisatie afwijken van wat gepland is. Maatregel: Dekking van eventuele verliezen door aanwending van de reserve bouwgrondexploitatie. Jaarlijkse herziening en beoordeling van de Grex om tijdig te kunnen bijsturen.
Regionaal bedrijventerrein De Laarberg	Bij de exploitatie van bedrijventerreinen gaat het om prognoses van opbrengsten en kosten. De feitelijke kosten en opbrengsten kunnen bij realisatie afwijken van wat gepland is. Maatregel: Jaarlijkse herziening en beoordeling van de Grex om tijdig te kunnen bijsturen.
Gemeentelijk vastgoed	Mogelijke afwaardering van boekwaarde gemeentelijk vastgoed. Maatregel: Herbestemming van gemeentelijk onroerend goed.
Onderwijshuisvesting	Verzoek om bijdrage in de bekostiging van nieuwbouw en/of renovatie van schoolgebouwen. Maatregel: Opstellen van een (meerjaren) onderwijshuisvestingsplan (nieuwbouw en vervangende nieuwbouw).
Open einde regelingen	
Leerlingenvervoer	Overschrijding budget door groter beroep op deze voorziening. Maatregel: Sturen op schoolkeuze (school in woonplaats).

Wmo	Structureel onvoldoende budget om de taken op grond van de Wmo te kunnen bekostigen. Maatregel: Contract- en leveranciersmanagement (CLM) - w.o. monitoring.
Jeugdwet	Structureel onvoldoende budget om de taken op grond van de Jeugdwet te kunnen bekostigen Maatregel: Contract- en leveranciersmanagement (CLM) - w.o. monitoring.
Participatiewet	Structureel onvoldoende budget om de taken op grond van de Participatiewet te kunnen bekostigen. Maatregel: - Nog meer sturen op uitstroom; - Uitvoeringskosten SDOA omlaag brengen; - Verbeterende monitoring.
Minimabeleid	Overschrijding budget minimabeleid. Maatregel: N.v.t.
Aansprakelijkheid	
Inkoop- en contractmanagement	Risico op schadeclaims en / of mislopen aanbestedingsvoordelen. Maatregel: Inrichten van een contractmanagementsysteem
Vergunningverlening, handhaving en toezicht	Aansprakelijkheid van gemeente voor schade tijdens een evenement als gevolg van toezicht falen. Aansprakelijkheid van gemeente voor schade na afgifte van een bouwvergunning. Maatregel: Risicoaansprakelijkheidsverzekering.
Ketenbeheer	
Gesubsidieerde instellingen	Misbruik en / of oneigenlijk gebruik van subsidies, niet voldoen aan prestatieafspraken. Maatregel: Periodiek contact tussen beleidsmedewerker en gesubsidieerde instelling.
Discontinuiteit zorg aan inwoners	Risico dat zorgaanbieders zich terugtrekken uit de markt of failliet gaan en de zorg duurder moet worden ingekocht. Maatregel: Periodiek contact tussen CLM en zorgaanbieder.
Verbonden partijen en deelnemingen	
SDOA	De inkomsten uit detachering van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt is lager dan geraamd. Maatregel: Focus op governance, actief managen van risico's, monitoren ontwikkelingen.
BNG (Bank Nederlandse Gemeenten)	Dividend is lager dan verwacht. Maatregel: N.v.t.
VNOG	Financieel tekort kan niet worden opgevangen binnen eigen begroting of weerstandsvermogen. Maatregel: Focus op governance, actief managen van risico's, monitoren ontwikkelingen.
Garantstellingen en gewaarborgde geldleningen	Risico dat door de gemeente verstrekte geldleningen niet (volledig) worden terugbetaald en / of aangesproken wordt op afgegeven garantstellingen. Maatregel: Leningen en garanties worden enkel verstrekt aan door de gemeenteraad goedgekeurde derde partijen met uitzondering van de achtervang overeenkomst met WSW (Waarborgfonds Sociale Woningbouw)

Middelenmanagement	
Bouwleges	Risico op lagere inkomsten uit bouwleges dan geraamd. Maatregel: N.v.t.
Taakstellende bezuinigingen	Niet-realiseren van taakstellende bezuinigingen. Maatregel: Bewaking voortgang realisatie via reguliere tussentijdse rapportages.
Algemene Uitkering uit het Gemeentefonds	Risico is dat de inkomsten uit het Gemeentefonds afwijken van wat in de begroting geraamd is door: Ontwikkelingen in het accres (ontwikkeling van de netto gecorrigeerde rijksuitgaven); ontwikkelingen in de verdeelmaatstaven (bijvoorbeeld aantal inwoners/woonruimten); effecten van taakmutaties (bijvoorbeeld bij nieuwe taken voor gemeenten); effecten van onder- en overschrijdingen van het plafond van het BTW compensatiefonds; de mogelijkheid van een eenzijdige korting door een nieuw kabinet. Maatregel: Op de voet volgen van ontwikkelingen en tijdig vertalen van de circulaire naar de begroting.
Bundeling Uitkering Inkomensvoorziening Gemeenten (BUIG)	Bij een tekort op de bekostiging van de 3D's kan aanspraak worden gedaan op de vangnetregeling. Een eventueel tekort wordt aangevuld onder aftrek van een eigen risico.
Financiering en rente risico	De rente op geld- en kapitaalmarkt in Europa zullen in 2019 naar verwachting op een laag niveau blijven. De ECB zal de rente op de geldmarkt rond het nulpunt houden, de depositorente negatief houden en op de kapitaalmarkt zal de rente op een laag niveau blijven door de opkoopacties van obligaties door de ECB die tot eind 2018 zullen doorgaan. Na beëindiging van de opkoopacties zal de kapitaalmarktrente waarschijnlijk gaan stijgen. Maatregel: Door een spreiding in de looptijden van de leningenportefeuille aan te brengen beheersen we het renterisico op de vaste schuld. Door onze langlopende financiering te realiseren binnen de kaders van de renterisiconorm wordt het renterisico van de langlopende schuld op verantwoorde wijze beheerst.
Bedrijfsvoering	
Werving en ontslag van personeel.	Toename wachtgeld- en / of pensioenverplichtingen door (politieke) ontwikkelingen. Maatregel: N.v.t.
Beschikbaarheid gekwalificeerd personeel	Verschuif tussen aanwezige en gewenste competenties (ontwikkeling ambtenaar 3.0). Maatregel: We zetten het instrument strategische personeelsplanning in. We brengen in beeld welke formatie nu en in de toekomst nodig is. Daarnaast stellen we vast over welke competenties onze medewerkers moeten beschikken.
Cybersecurity en privacy	
Informatiebeveiliging	Gemeenten zijn voor steeds meer beleidsterreinen verantwoordelijk en maken daarbij gebruik van de mogelijkheden van informatie-uitwisseling. Bij de uitwisseling van informatie zich kunnen beveiligings- en privacyrisico's voordoen die een grote impact kunnen hebben (financieel en imago). Maatregel: Hanteren van de Baseline Informatiebeveiliging Gemeenten (BIG) als richtlijn, organisatie-brede audit. Mogelijkheden tot het verzekeren van schade a.g.v. security-incidenten worden onderzocht.

Wet- en regelgeving	
Fiscale regels	Niet-voldoen aan fiscale bepalingen met naheffing en boetes tot gevolg. Maatregel: Permanente educatie medewerkers financiën en periodieke scholing van budgethouders. Overleg met de Belastingdienst en indien noodzakelijk inschakelen van een fiscalist.
Omgevingswet	Risico op tijdig realiseren van Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO). Organisatie is niet (tijdig) aangepast / ingericht op komst Omgevingswet. Maatregel: Opstellen van een programmaplan voor de invoering van de Omgevingswet.

Een nadere toelichting van de belangrijkste financiële risico's treft u hierna aan.

Bezuinigingen / dekkingsplan

Verhoging o.z.b. met 8%

Gelet op de inflatoire kostenontwikkeling zoals de loonkostenstijging als gevolg van de cao-onderhandelingen is een inflatoire verhoging van 2% noodzakelijk ter dekking van de kostenstijgingen. In het voorgestelde dekkingsplan stellen we voor 2020 een extra verhoging van 6% voor.

Ontwikkeling van de Algemene Uitkering

De ontwikkeling van de Algemene Uitkering is afhankelijk van de ontwikkeling van de netto-gecorrigeerde rijksuitgaven. Met ingang van 2018 is het systeem gewijzigd, de kaders voor Sociale Zekerheid en Zorg tellen nu ook mee wat een stabielere ontwikkeling van het gemeentefonds zou moeten geven. De meicirculaire 2019 geeft voor de komende jaren een lagere accres dan de decembercirculaire 2018. Een stabielere ontwikkeling is daarmee nog niet aan de orde, ook is het nog onzeker of de extra toegekende rijksmiddelen t/m het jaar 2021 voor jeugdhulp structureel is.

Openeinderegelingen

Minimabeleid, schuldhulpverlening en leerlingenvervoer zijn zogenoemde openeinde regelingen waarbij vooral de afgelopen jaren het beroep op de schuldhulpverlening aanzienlijk is toegenomen. Ook binnen de regeling leerlingenvervoer kunnen door omstandigheden de kosten aanzienlijk oplopen.

Wmo

Vanaf 2018 zien we de vraag naar professionele ondersteuning stijgen. Wat we al verwachtten, gebeurt: als mensen (vaak 75+) nu professionele ondersteuning nodig hebben, nadat ze eerst van het voorliggende veld gebruik hebben gemaakt, is er sprake van een zwaardere en complexere ondersteuningsvraag. Het is ook deze groep die, zoals het Rijk wilde, nu langer zelfstandig blijft wonen. Wij betalen daarvoor de rekening (o.a. door woningaanpassingen en hulp bij het huishouden). Ook zien we meer vraag doordat we nu ook groepen in beeld hebben die in het verleden geen zorg ontvingen (zorgmijders).

Naast de toename van de hulpvraag hebben we ook te maken met de gevolgen van het rijksbeleid. Een van deze maatregelen is de verlaging van de eigen bijdrage Wmo. Inwoners betalen sinds 1 januari 2019 een eigen bijdrage van ten hoogste € 17,50 per 4 weken. Dit heeft in het eerste kwartaal van 2019 al geleid tot een verdubbeling van het aantal meldingen voor hulp in het huishouden. Dit heeft een effect op de kosten en de personele bezetting.

Een andere maatregel vanuit het rijksbeleid is de uitvoering van de Algemene Maatregel van Bestuur (AMvB) reële prijs Wmo. Deze maatregel stelt regels voor een goede verhouding tussen prijs en kwaliteit van een voorziening. De AMvB Reële prijs Wmo 2015 regelt hoe een reële kostprijs moet worden vastgesteld. Vanaf medio 2019 zijn tarieven gehanteerd op basis van deze AMvB. Deze wijziging zal gelet op de huidige indicaties leiden tot een verhoging van de uitgaven met tenminste 11%.

Decentralisatie Jeugdzorg

Een ruime meerderheid van de inwoners in Oost Gelre, die zorg of hulp ontvangt vanuit de Jeugdwet, wordt goed geholpen. Dat blijkt uit een in 2018 gehouden cliënttevredenheidsonderzoek. Onze inwoners weten waar ze terecht kunnen met hun vraag (82%), voelen zich serieus genomen (87%) en worden snel geholpen. Ook zijn onze inwoners tevreden over de manier waarop de gemeente samen met hen naar oplossingen zoekt. Er valt geen jeugdige tussen wal en schip, we kennen nauwelijks wachtlijsten en geen cliëntenstop.

De invloed op de verwijzingen binnen de Jeugdzorg is op dit moment nog beperkt, maar neemt langzaam toe door bekendheid van ons loket en Ondersteuningsteam (OT). Het merendeel (ongeveer 60%) van de verwijzingen naar 2^e lijns zorg wordt op dit moment nog gedaan door de huisartsen en kinderartsen. We zetten dan ook vol in op preventie en verdere samenwerking met de huisartsen (middels de succesvolle pilot Praktijkondersteuners Huisartsen). Inmiddels is besloten om het aantal praktijkondersteuners bij de huisartsen uit te breiden om zo invloed te hebben op de verwijzingen en waar mogelijk oplossingen te vinden in het voorliggend veld. De effecten hiervan zullen we pas op langere termijn zien.

Op een ander deel van de jeugdhulp hebben we geen invloed. Jeugdhulp kan immers ook ingezet worden door de rechter. Deze baseert de inzet van jeugdhulp op het advies van de voogd die betrokken is als er sprake is van een ondertoezichtstelling of voogdij. Op deze verwijzingen hebben wij geen invloed. Het gaat hier om zeer intensieve vormen van jeugdhulp die ook zeer kostbaar zijn, zoals Jeugdzorg Plus. In onze gemeente heeft jeugdhulpaanbieder Horizon een locatie in Harreveld die deze vorm van jeugdhulp aanbiedt. Dat brengt voor ons een groot financieel risico met zich mee. Want volgens het woonplaatsbeginsel is het zo dat de gemeente waar de jeugdige verblijft, financieel verantwoordelijk is als de ouders het gezag niet meer hebben. We worden hiervoor wel extra gecompenseerd door het Rijk, maar deze compensatie loopt twee jaar achter. We zien vanaf 2015 alleen maar een stijging van de kosten voor deze vorm van zorg. Een structurele oplossing voor deze problematiek is in de maak. Inmiddels is duidelijk dat er een wetswijziging (2021) op komst is waardoor de gemeenten van herkomst altijd verantwoordelijk zijn voor de zorg, ook als er sprake is van voogdij.

Participatiewet

We willen bereiken dat zoveel mogelijk mensen deelnemen in de samenleving. De Participatiewet (PW) voegt de Wet werk en bijstand (Wwb), de Wet sociale werkvoorziening (Wsw) en een deel van de Wet werk en arbeidsondersteuning jonggehandicapten (Wajong) samen.

Wij zijn verantwoordelijk voor de uitvoering van deze wet. Deze uitvoering (zoals het verstrekken van uitkeringen en het zoveel mogelijk regulier aan het werk helpen van werkzoekenden) hebben wij bij de (GR) SDOA belegd. Wij dragen echter de financiële risico's.

Gebundelde uitkering (BUIG)

Als gemeente ontvangen we een gebundelde uitkering (de BUIG) om daarmee de uitkeringen in het kader van de Participatiewet te bekostigen. De Participatiewet kent een budgetteringsystematiek. Dit is een financieringssysteem dat zo is ingericht dat het gemeenten moet prikkelen om zoveel mogelijk mensen uit de uitkering en aan het werk te helpen en te houden. De gebundelde uitkering is een ongeoormerkt budget. Een gemeente mag een overschot op het budget vrij besteden, maar moet een tekort op het budget in beginsel ook zelf opvangen.

Gemeenten die tekorten hebben op hun budget op grond van de Wwb/PW dienen deze tekorten in beginsel op te vangen uit eigen middelen. Gemeenten die een omvangrijk tekort hebben, kunnen onder voorwaarden in aanmerking komen voor een aanvullend budget. Met ingang van 1 januari 2015 geldt er een tijdelijke en eenvoudige vangnetuitkering in plaats van de incidentele en meerjarige aanvullende uitkering, waarvan de beëindiging via overgangsrecht is geregeld. We hebben meermalen een beroep gedaan op de vangnetregeling. Onzeker is of we dit ook voor de komende jaren moeten doen.

Uitvoering Wsw

De wijze van uitvoering van de Wsw is tot 1 januari 2021 vastgelegd. De beschut binnen populatie wordt begeleid vanuit een werklocatie in Lichtenvoorde. De werknemers in detachering worden begeleid door de SDOA. Wel zijn er zorgen over het subsidieresultaat binnen de Wsw. Het subsidieresultaat is de som van de loonkosten enerzijds en de Wsw-subsidie anderzijds. Voor iedere sw-medewerker kan het subsidieresultaat worden vastgesteld. Door de invoering van de PW is het subsidiebedrag van € 26.100 per SE in 2014 gedaald naar € 22.700 in 2019 (-13%). We moeten rekening houden met afname van de rijksuitkering van € 135.619 in 2019 en olopend naar bijna € 1 miljoen in 2022.

Statushouders

Een groot deel van ons uitkeringsbestand bestaat uit statushouders. Deze groep heeft vaak een grote afstand tot de arbeidsmarkt vanwege allerlei oorzaken (taal, relevante opleiding, trauma etc.). Uiteraard bieden we deze inwoners taal en integratietrajecten aan. Desondanks lopen we het risico dat deze groep langdurig een beroep moet doen op een uitkering. Hierdoor kan er een tekort ontstaan op het inkomensdeel. Dit is het budget dat de gemeente ontvangt voor het betalen van de uitkeringen.

Inwoners met een arbeidsbeperking

We verwachten nog niet dat de hele groep inwoners met een arbeidsmarktbeperking die onder de participatiewet valt snel zal uitstromen richting regulier werk. Voor deze groep inwoners is er loonkostensubsidie beschikbaar om de beperkte loonwaarde te compenseren. Op dit moment wordt het hele uitkeringsbestand per persoon in kaart gebracht en wordt nog meer ingezet op plaatsing in het bedrijfsleven. Er zijn gesprekken met al deze mensen om te kijken welke mogelijkheden zij wel hebben. Dat kan variëren van dagbesteding, vrijwilligerswerk tot plaatsing in het bedrijfsleven. Hoewel het doel is om zoveel mogelijk mensen in te laten stromen in regulier werk, moeten we ook accepteren dat dat voor sommigen niet haalbaar is. Het belangrijkste is dat iedereen deelneemt naar vermogen.

Bouwgrondexploitatie

Door de huidige economische situatie en demografische ontwikkelingen is het noodzakelijk minimaal 1 keer per jaar de ontwikkeling en verkoop van woningen en bedrijventerreinen te herzien.

De afgelopen periode zijn in hoog tempo bouwkvavels en bedrijfskvavels verkocht. Inmiddels is de visie kleine kernen vastgesteld. De financiële gevolgen brengen we bij vaststelling van bestemmingsplannen met bijbehorende exploitatieopzetten in beeld. Ook houden we al bij nieuwe bestemmingsplannen rekening met de uitspraak van de Raad van State over stikstof.

De nota grondbeleid is door de raad vastgesteld. Uitgangspunt voor bouwgrondexploitatie blijft een sluitende exploitatieopzet. Jaarlijks actualiseren we de exploitatieopzetten. Als hieruit blijkt dat een tekort ontstaat, verwerken we het verlies in de jaarrekening. Wij verwachten dat de exploitatie van zowel woningbouw als bedrijventerreinen minimaal kostendekkend is. In de nota grondbeleid gaan we nader in op de exploitaties en de maatregelen die nodig zijn om financiële risico's te beheersen. Bij de waardering van de gronden houden we rekening met invoering van de vennootschapsbelastingplicht en kiezen we voor de fiscaal meest gunstige optie.

Regionaal bedrijvenpark Laarberg

In de huidige economische situatie zijn er financiële risico's verbonden aan de bouwgrondexploitatie van Laarberg. De risico's en onzekerheden kunnen we moeilijk inschatten. De financiële risico's hebben we verdisconteerd in het benodigde weerstandsvermogen. Hierbij hebben we rekening gehouden met de lange looptijd van de exploitatie en het te verwachten exploitatieresultaat bij verschillende scenario's. Er is een nieuw bestemmingplan in procedure gebracht.

Planschadevergoeding

Bij bestemmingsplannen en omgevingsvergunningen met projectafwijking sluiten we een afwentelingsovereenkomst planschade af. Zo vergoedt de initiatiefnemer eventuele planschadekosten. Een tegemoetkoming in de planschade als gevolg van de toekomstige ontwikkeling van bouwgrond bekostigen we binnen de exploitatieopzet van het plan.

Fiscale risico's - vennootschapsbelasting

Per 1 januari 2016 zijn overheidsbedrijven belastingplichtig voor de vennootschapsbelasting. Hierdoor worden wij, voor die activiteiten waar wij optreden als ondernemer, vennootschapsbelastingplichtig. Dit heeft organisatorische, administratieve en financiële gevolgen. Maar dit kan ook gevolgen hebben voor gelieerde partijen als verenigingen/stichtingen en gemeenschappelijke regelingen. Wij hebben geïventariseerd welke activiteiten belastingplichtig zijn voor de vennootschapsbelasting en de fiscale openingsbalans is opgesteld. De vennootschapsbelasting kan ook een last in de begroting met zich meebrengen, over de fiscale winst moeten we vennootschapsbelasting betalen. De prognose is dat wij verliezen kunnen verrekenen zodat er geen vennootschapsbelasting verschuldigd is.

Verzekeringsrisico's

Voor zowel materiële (gebouwen / kunstvoorwerpen e.d.) als immateriële zaken (aansprakelijkheid, fraudeverzekering en bestuurdersaansprakelijkheid e.d.) hebben we middels verzekeringspolissen de risico's afgedekt. Jaarlijks heroverwegen we de verzekeringspolissen. In regionaal verband besteden we de diverse verzekeringen aan.

Toereikendheid bestemmingsreserves voor onderhoudsvoorzieningen

Op basis van de beschikbare beheerprogramma's zijn de bestemmingsreserves op niveau. Onvoorziene omstandigheden daargelaten zijn de financiële risico's hiermede voldoende afgedekt.

Overige risico's

Dit zijn risico's die samenhangen met de bedrijfsvoering, zoals mogelijke juridische claims door fouten in de uitvoering van procedures. Voorbeelden hiervan zijn:

- gevolgen van beroep en bezwaar tegen allerlei vergunningen;
- gevolgen van besluiten op het gebied van personeelsaangelegenheden (waaronder ontslagaanvragen).

Kengetallen ter ondersteuning van de beoordeling van de financiële positie

Onderstaande kengetallen maken inzichtelijk(er) over hoeveel (financiële) ruimte onze gemeente beschikt om structurele en incidentele lasten te kunnen afdekken of opvangen. Ze geven zodoende inzicht in de financiële weerbaarheid en wendbaarheid.

Kengetallen	Jaarrekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Categorie A	Categorie B	Categorie C
Netto schuldquote	70%	83%	89%	< 90%	90-130%	>130%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	58%	71%	77%	<90%	90-130%	>130%
Solvabiliteitsratio	42%	36%	33%	>50%	20-50%	<20%
Grondexploitatie (waarde van de grond t.o.v. geraamde baten)	8%	8%	4%	<20%	20-35%	>35%
Structurele exploitatieruimte Begroting	-3,96%	0,07%	0,29%	Begr. en MJR >0%	Begr. of MJR >0%	Begr. en MJR <0%
Gemeentelijke belastingcapaciteit	68%	71%	77%	<95%	95-105%	>105%
Weerstandsvermogen	364%	240%	242%	>100%	80-100%	<80%

Tabel 2.5 Financiële kengetallen jaarrekening en begroting

Kengetallen	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Categorie A	Categorie B	Categorie C
Netto schuldquote	98%	94%	88%	< 90%	90-130%	>130%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	87%	84%	78%	<90%	90-130%	>130%
Solvabiliteitsratio	31%	31%	32%	>50%	20-50%	<20%
Grondexploitatie (waarde van de grond t.o.v. geraamde baten)	2%	2%	2%	<20%	20-35%	>35%
Structurele exploitatieruimte MJR	0,14%	0,48%	1,47%	Begr. en MJR >0%	Begr. of MJR >0%	Begr. en MJR <0%
Gemeentelijke belastingcapaciteit	78%	80%	80%	<95%	95-105%	>105%
Weerstandsvermogen	202%	137%	134%	>100%	80-100%	<80%

Tabel 2.5 Financiële kengetallen meerjarenbegroting

Beoordeling kengetallen

Uit bovenstaande tabel is af te leiden dat de netto schuldquote (in de meerjarenbegroting), solvabiliteitsratio en de structurele exploitatieruimte (voor 2020) in een lagere categorie gerubriceerd zijn.

- Het hogere kengetal van de netto schuldquote vanaf het jaar 2021 wordt veroorzaakt door het investeringsniveau dat dan het hoogst is en de verwachting is dat extra geldleningen moeten worden aangetrokken.
- Voor de solvabiliteitsratio betekent een lagere categorie dat de schulden meer toenemen dan het eigen vermogen. Van de voorstellen voor nieuw beleid wordt een groot deel bekostigd uit de reserve.
- De structurele exploitatieruimte wordt langzaam verbeterd.
- Het kengetal op de woonlasten laat zien dat Oost Gelre ver beneden het landelijke gemiddelde zit en deze trend gelijk blijft.